

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด
ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี
พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่สำนักงานอัยการสูงสุดและพนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีตามกฎหมายและการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุดและพนักงานอัยการในการบังคับคดีเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และวรรคสี่ ประกอบมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อัยการสูงสุดจึงออกระเบียบ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล กับให้หมายความรวมถึงจำเลยผู้ต้องโทษปรับในคดีอาญาที่ไม่ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาด้วย

“ฐานข้อมูลลูกหนี้” หมายความว่า แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือข้อมูลอื่นใดของลูกหนี้ อันจะนำไปสู่การบังคับคดีและให้หมายความรวมถึง สถานะ อาชีพ และแหล่งรายได้ของลูกหนี้

“การตรวจสอบสถานะ” หมายความว่า การตรวจสอบสถานะภาพบุคคล ความสามารถในการชำระหนี้ และอื่นๆ ของลูกหนี้ตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ในกรณีลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

“การตรวจสอบทรัพย์สิน” หมายความว่า การสืบหาทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้อันพึงยึดหรืออายัดเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

“สำนักงานการบังคับคดี” หมายความว่า สำนักงานการบังคับคดีตามประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด

“สำนักงานคดี” หมายความว่า สำนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือ คดีอาญา ตามประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

“อัยการพิเศษฝ่าย” หมายความว่า อัยการพิเศษฝ่ายที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

“เจ้าหน้าที่บังคับคดี” หมายความว่า เจ้าพนักงานคดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการและให้หมายความรวมถึงนิติกรของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

ข้อ ๔ การใดมิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง หรือระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีปกครอง มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๕ ให้อัยการสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

บททั่วไป

ข้อ ๖ การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีตามระเบียบนี้ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีปกครอง และคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ที่พนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้ กับดำเนินการตามที่พนักงานอัยการเห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา รวมทั้งให้ความร่วมมือในการบังคับคดีกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลและประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษา

ข้อ ๗ สารบบและงานธุรการสำนวนบังคับคดี ให้เป็นไปตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด
ให้ลงสารบบทุกครั้งที่มีคำสั่งในสำนวนก่อนดำเนินการต่อไป
ให้สำนักงานคดีในต่างจังหวัดที่รับเรื่องหรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี
จัดทำสารบบบังคับคดีแยกไว้ต่างหาก

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นใดที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกำหนดระยะเวลา มิฉะนั้นจะเสียหาย
แก่ราชการ ให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดีใช้ดุลพินิจพิจารณาปฏิบัติไปตามที่เห็นสมควรโดยไม่ให้
เสียหายแก่ราชการ

หากมีปัญหาหรือข้อขัดข้องอันเกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้หาหรือผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
หรือหาหรือผู้รักษาการตามระเบียบนี้เพื่อวินิจฉัยสั่งการ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙ อธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่กำหนดในกฎหมาย
และคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนจัดองค์กร บริหารงานบุคคล
อำนวยการ ประสานการปฏิบัติราชการ ควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติราชการใน
ความรับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด

รองอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่กำหนดในกฎหมายและ
คำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุดรองจากอธิบดี และมีอำนาจหน้าที่ตามที่อธิบดีมอบหมาย

อัยการพิเศษฝ่ายเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่กำหนดใน
กฎหมายและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่อำนวยการ ประสานการปฏิบัติราชการ
ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ และคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด
อธิบดีหรือรองอธิบดี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐ เมื่อศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้สำนักงานคดีส่งสำเนาหมายบังคับคดีพร้อมสำเนา
คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและเอกสารในสำนวนคดีที่จำเป็นแก่การบังคับคดี เช่น สำเนาบัตรประจำตัว
ประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของลูกหนี้ ให้สำนักงานการบังคับคดี
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลออกหมายบังคับคดี

ในกรณีคดียังไม่ถึงที่สุด หากมีการขอลุเลาการบังคับคดีหรือศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งประการใด
ให้แจ้งและส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล สำเนาหมายบังคับคดีที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานการบังคับคดี
โดยเร็ว

ในส่วนของคดีล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และมีการโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ให้สำนักงานคดีล้มละลายส่งสำเนาคำสั่งศาลพร้อมสำเนาหนังสือที่แจ้งให้ตัวความขอรับชำระหนี้ให้สำนักงานการบังคับคดี และเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอื่นใดให้ส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวด้วยทุกครั้งโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับสำเนามาหมายบังคับคดีตามข้อ ๑๐ หรือได้รับสำเนามาหมายบังคับคดีและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากตัวความให้ดำเนินการบังคับคดีนอกเหนือการรับเรื่องจากสำนักงานคดีตามข้อ ๑๐ ให้ลงรับในสารบบและบัญชีจ่ายสำนวนในวันที่ได้รับเป็นสำนวนบังคับคดีและให้อธิบดีหรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ส่งจ่ายสำนวนไปยังสำนักงานในสังกัดโดยเร็ว แล้วให้อัยการพิเศษฝ่ายส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่บังคับคดีในสำนักงาน หากมีการเปลี่ยนตัวพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดี ให้บันทึกชื่อผู้รับโอนไว้ในสารบบและบัญชีจ่ายสำนวนด้วย

ในกรณีส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการหลายคน ให้ระบุด้วยว่าใครเป็นเจ้าของสำนวนผู้รับผิดชอบผู้ส่งจ่ายสำนวนต้องลงชื่อพร้อมวันเดือนปีที่ส่งจ่าย

ในส่วนเรื่องที่ได้รับจากสำนักงานคดีล้มละลาย หากพบว่าลูกหนี้รายใดถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และมีการโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งตัวความโดยเร็วเพื่อยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายแล้วให้รวบรวมไว้ในระบบฐานข้อมูลลูกหนี้

ข้อ ๑๒ ให้เจ้าหน้าที่บังคับคดีตรวจพิจารณาเอกสารในสำนวนว่ามีข้อเท็จจริงครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการบังคับคดีหรือไม่ เช่น เจ้าหนี้และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง จำนวนหนี้ที่ต้องบังคับคดี วันสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดี รายละเอียดตามหมายบังคับคดี แล้วบันทึกเสนอพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน

กรณีที่สำนวนมีพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้ ให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจว่าควรรับดำเนินการบังคับคดีหรือไม่ แล้วเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงผู้ที่พิจารณาสั่งได้ หากพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนพิจารณาสั่งได้อยู่แล้ว ให้เสนอผู้บังคับบัญชาถัดขึ้นไปหนึ่งชั้นเพื่อทราบและพิจารณาก่อนดำเนินการต่อไป

กรณีพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงไม่เพียงพอให้วินิจฉัย ให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อพิจารณาสั่งให้รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ทั้งนี้ อาจแจ้งสำนักงานคดี ตัวความ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการก็ได้

ผู้พิจารณาสั่งตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง โดยอนุโลม โดยให้ถือทุนทรัพย์ตามจำนวนหนี้หรือค่าปรับในหมายบังคับคดี

ข้อ ๑๓ เมื่อมีคำสั่งรับดำเนินการบังคับคดีตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้มีหนังสือแจ้งตัวความโดยเร็ว เพื่อยืนยันที่จะให้มีการบังคับคดี และแจ้งด้วยว่าหากตัวความยืนยันจะให้ดำเนินการบังคับคดีให้ตัวความ ตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของลูกหนี้ สถานภาพของลูกหนี้และครอบครัวและอื่น ๆ ที่จำเป็นส่งให้ พนักงานอัยการ พร้อมกำหนดระยะเวลาให้ตัวความดำเนินการ หากตัวความไม่ดำเนินการและไม่แจ้ง เหตุขัดข้องภายในกำหนดให้มีหนังสือเตือน และหากตัวความไม่ดำเนินการโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องอีกหรือ ตัวความแจ้งว่าไม่ประสงค์ให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป ให้มีความเห็นและคำสั่งยุติการบังคับคดี หากเห็นสมควรจะแจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วยก็ได้

ข้อ ๑๔ งานตอบข้อหารือเกี่ยวกับการบังคับคดี ให้รับเป็นสำนวนตอบข้อหารือและจัดทำสารบบ แยกไว้ต่างหาก ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ส่งจ่ายสำนวนไปยังสำนักงานในสังกัด แล้วให้อัยการพิเศษฝ่ายส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการในสำนักงาน

การตอบข้อหารือเกี่ยวกับการบังคับคดีที่สำนักงานการบังคับคดีรับไว้ดำเนินการให้พนักงานอัยการ ทำความเห็นตามลำดับชั้นถึงอธิบดี

ข้อ ๑๕ ให้บันทึกความเห็นและคำสั่งทุกขั้นตอนการดำเนินการบังคับคดีไว้ในแบบความเห็นและ คำสั่ง (อ.ก.๔)

ข้อ ๑๖ ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาสั่ง ในกรณีต่อไปนี้

(๑) การไม่รับดำเนินการบังคับคดี หรือการไม่รับดำเนินคดีทางศาล

(๒) การถอนการยึด การอายัด การขายทอดตลาด การขับไล่หรือรื้อถอน และการยุติการบังคับคดี ตามข้อ ๑๓ และข้อ ๒๔

(๓) การส่งเรื่องคืนตัวความ

(๔) การถอนคำร้องตั้งต้นคดีตามข้อ ๓๐

(๕) การส่งเรื่องให้สำนักงานคดีดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีตามข้อ ๒๕

ข้อ ๑๗ ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งให้ตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้

เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการอาจเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อมีคำสั่งให้งดการตรวจสอบสถานะหรือตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ชั่วคราวก็ได้

ข้อ ๑๘ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พนักงานอัยการอาจแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควรรวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสาร หรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

หากบุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่งไม่มาพบหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและมีเหตุเชื่อว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินที่ต้องถูกบังคับมากกว่าที่พนักงานอัยการทราบ และบุคคลดังกล่าวอยู่ในฐานะที่จะให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเพื่อขอให้ศาลออกหมายเรียกมาทำการไต่สวนเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเพื่อดำเนินการตามวรรคสอง ไม่ลบล้างความผิดอาญาของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๙ ให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดีตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ โดยมีหนังสือเชิญลูกหนี้หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้มาพบเพื่อทราบถึงสถานภาพปัจจุบันของลูกหนี้ตลอดจนประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ในกรณีจำเป็นให้ออกไปพบลูกหนี้ และหากเห็นสมควรจะให้ตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจในการบังคับคดีของตัวความร่วมไปพบลูกหนี้ด้วยก็ได้ กรณีที่ลูกหนี้ประสงค์จะชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือผ่อนชำระ ถ้าลูกหนี้ยินยอมบันทึกข้อเสนอดังกล่าวให้ลูกหนี้ทำบันทึกข้อเสนอโดยลงลายมือชื่อฝ่ายเดียวไว้เป็นหลักฐาน แล้วเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อแจ้งตัวความพิจารณา ทั้งนี้ การตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ยังคงต้องดำเนินการต่อไปจนกว่าจะมีเหตุที่ไม่สามารถบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ได้อีก

หากไม่พบตัวลูกหนี้ ให้แสวงหาข้อมูลที่จำเป็นเพื่อทราบสถานที่ที่จะสามารถไปพบตัวลูกหนี้ การตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๒๐ ข้อมูลลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ลงไว้ในระบบฐานข้อมูลลูกหนี้ และถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ในทางราชการห้ามมิให้เปิดเผย การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้อ ๒๑ การลงนามในหนังสือเกี่ยวกับการบังคับคดีถึงหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลภายนอกให้อัยการพิเศษฝ่ายเป็นผู้ลงนาม เว้นแต่หนังสือไม่รับดำเนินการ หนังสือตอบข้อหาหรือ หรือหนังสือถึงอธิบดีหน่วยงานอื่น ปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ให้อธิบดีเป็นผู้ลงนาม สำหรับหนังสือถึงรัฐมนตรีให้เสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณา ลงนาม

ข้อ ๒๒ สำนักบังคับคดีทุกประเภทซึ่งมีใช้กรณีที่มีการดำเนินคดีทางศาล หากสำนักใดยังไม่มีคำสั่งรับหรือไม่รับดำเนินการบังคับคดี หรือยังไม่มีความเห็นตอบข้อหาหรือ ถือเป็นสำนักค้างที่ต้องรายงานตามลำดับชั้นถึงอธิบดีทุกเดือน หากดำเนินการไม่เสร็จภายในสามเดือนนับแต่วันรับสำนวนให้รายงานชี้แจงเหตุขัดข้องตามลำดับชั้นถึงอธิบดี และให้ผู้รับรายงานพิจารณาดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาทางเร่งรัด หรือกำหนดแนวทางแก้ไขตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้อัยการสูงสุดทราบ

สำนักบังคับคดีที่มีการดำเนินคดีทางศาล การรายงานเหตุสำนวนค้าง ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

ให้บันทึกในรายงานบัญชีสำนวนค้างให้ปรากฏด้วยว่าคดีจะสิ้นสุดระยะเวลาบังคับคดีเมื่อใด

หมวด ๑

การบังคับคดีแพ่ง

ข้อ ๒๓ เมื่อพนักงานอัยการได้ผลการตรวจสอบสถานะหรือตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วพบว่าสามารถที่จะบังคับคดีนำเงินมาชำระหนี้ได้ ให้เสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อส่งข้อมูลและแจ้งให้ตัวความดำเนินการยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี วางค่าใช้จ่ายและนัดเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการโดยให้แจ้งวันนัดดังกล่าว ให้พนักงานอัยการทราบโดยเร็ว

หากพบว่าทรัพย์สินของลูกหนี้มีบุริมสิทธิหรือการติดพันอื่นใด ให้ตรวจสอบรายละเอียดพร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อแจ้งตัวความพิจารณา ถ้าตัวความประสงค์จะบังคับคดีให้ตัวความยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี วางค่าใช้จ่ายและนัดเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการ โดยให้แจ้งวันนัดดังกล่าวให้พนักงานอัยการทราบโดยเร็ว

กรณีตัวความไม่แจ้งผลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองภายในระยะเวลาอันสมควร ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งเตือนตัวความ ถ้าตัวความไม่แจ้งผลให้ทราบอีก ให้รายงานอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาแจ้งกระทรวงการคลังทราบต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี หากเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนและไม่อาจรอให้ตัวความดำเนินการได้ ให้พนักงานอัยการดำเนินการไปได้เท่าที่จำเป็นแก่กรณี แล้วแจ้งตัวความทราบด้วย

ในการบังคับคดี หากต้องมีการดำเนินคดีทางศาล ให้สำนักงานการบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการ

ข้อ ๒๔ ให้อธิบดีพิจารณาสั่งยุติการบังคับคดี ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว
- (๒) ลูกหนี้พ้นความรับผิดชอบที่จะต้องชำระหนี้แล้ว
- (๓) พ้นระยะเวลาการบังคับคดีตามกฎหมาย
- (๔) ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้
- (๕) มีเหตุอื่นที่แสดงว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้
- (๖) ตัวความมีหนังสือแจ้งไม่ประสงค์ให้บังคับคดีอีกต่อไป

เมื่อมีคำสั่งยุติการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง (๔) (๕) หรือ (๖) แล้ว ภายในระยะเวลาการบังคับคดีและยังสามารถบังคับคดีได้ หากปรากฏว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ได้ หรือมีเหตุที่แสดงว่าลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ หรือได้รับแจ้งจากตัวความว่ายังประสงค์ให้บังคับคดีกับลูกหนี้ ให้ยกเรื่องขึ้นดำเนินการบังคับคดีต่อไป

การสั่งยุติการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง (๔) (๕) หรือ (๖) หากมีเหตุที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายได้ ให้แจ้งตัวความเพื่อพิจารณา

ข้อ ๒๕ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีของสำนักงานการบังคับคดี หากมีเหตุอันสมควรเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว สำนักงานการบังคับคดีอาจมอบหมายให้สำนักงานคดีอื่นดำเนินการแทนในบางเรื่องก็ได้

กรณีที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีทางศาลในจังหวัดอื่นนอกเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานการบังคับคดีอาจมอบหมายให้สำนักงานคดีในต่างจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีแทนก็ได้ และให้สำนักงานคดีที่ได้รับมอบหมายลงสารบบส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการเมื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีเป็นประการใดให้รายงานสำนักงานการบังคับคดีทราบทุกเดือน จนกว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีเสร็จสิ้น ทั้งนี้ สำนักงานการบังคับคดีมีหน้าที่ติดตามและรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อไป

ในกรณีมีปัญหาข้อขัดข้องให้เสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๒๖ กรณีที่ตัวความนำเจ้าพนักงานบังคับคดีทรัพย์สินของลูกหนี้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้มีเจ้าหน้าที่บังคับคดีร่วมไปกับตัวความเพื่อให้ความช่วยเหลือ ปรีกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ รักษาทรัพย์ หรือการบังคับอื่นใดเกี่ยวกับการบังคับคดี ทั้งนี้ เมื่อเห็นสมควร พนักงานอัยการอาจร่วมไปด้วยก็ได้เพื่อควบคุมดูแลให้การบังคับคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อ ๒๗ เมื่อมีกรณีที่ต้องอายัดทรัพย์สิน ให้พนักงานอัยการเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อพิจารณาและลงนามในหนังสือแจ้งตัวความดำเนินการอายัดทรัพย์สินโดยเร็ว แล้วเสนออธิบดีเพื่อทราบ

ข้อ ๒๘ การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้พนักงานอัยการแนะนำตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการได้รับเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา และให้ตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจนั้นเป็นผู้ตัดสินใจ

การขายทอดตลาดทรัพย์สินแต่ละครั้งที่มีราคาประเมินของเจ้าพนักงานบังคับคดีต่ำกว่าห้าแสนบาท พนักงานอัยการอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่บังคับคดีดำเนินการก็ได้

ข้อ ๒๙ การขอให้ขับไล่ออกจากสถานที่หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดีร่วมกับตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓๐ ในการบังคับคดี หากมีการร้องขอตทรัพย์หรือมีการร้องขอเฉลี่ยทรัพย์หรือกรณีอื่นที่จะต้องมีการดำเนินคดีทางศาล เช่น กรณีเจ้าหนี้อุปสิทธิขอรับชำระหนี้ก่อน ให้สำนักงานคดีที่รับเรื่องส่งเรื่องให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการโดยเร็ว ในกรณีเร่งด่วนเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายให้สำนักงานคดีที่รับเรื่องไว้ดำเนินการไปก่อนตามที่ได้เห็นสมควร

เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับเรื่องแล้ว ให้ลงรับในสารบบเป็นสำนวนใหม่ หากมีสำนวนเดิมอยู่แล้วให้นำไปพ่วงกับสำนวนเดิม

การพิจารณาดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งหรือระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีปกครองมาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ วิธีปฏิบัติในเรื่องค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีของพนักงานอัยการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยค่าธรรมเนียมการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ

กรณีต้องชำระค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ให้มีหนังสือแจ้งตัวความทราบเพื่อนำเงินไปชำระ

ข้อ ๓๒ ให้อัยการพิเศษฝ่ายมีหนังสือแจ้งตัวความให้ตรวจสอบการวางเงินต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ในระหว่างการบังคับคดีและดำเนินการรับเงิน แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงานการบังคับคดีทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๓ หากตัวความได้รับชำระค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนและหรือค่าทนายความจากการชำระหนี้ให้อัยการพิเศษฝ่ายแจ้งตัวความให้ส่งค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนและหรือค่าทนายความโดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยค่าธรรมเนียมการดำเนินคดีแพ่ง

ข้อ ๓๔ เมื่อการบังคับคดีเสร็จสิ้นให้แจ้งผลการบังคับคดีให้ตัวความทราบ

ข้อ ๓๕ สำนักวนบังคับคดีที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้มีความเห็นควรเก็บหรือทำลาย เสนอต่ออัยการพิเศษฝ่ายภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จเพื่อพิจารณาส่งก่อนส่งเก็บต่อไป

ข้อ ๓๖ สำนักวนที่มีคำสั่งตามข้อ ๓๕ เมื่อพ้นกำหนด ๒ ปี หากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บสำนวนไว้เพื่อการศึกษา ให้ทำการสำรวจเพื่อทำลายและมีคำสั่งให้ทำลาย

วิธีการทำลายสำนวนให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง

หมวด ๒

การบังคับคดีปกครอง

ข้อ ๓๗ ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีปกครองแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้และมีเหตุต้องบังคับคดีตามหมายบังคับคดีของศาลปกครอง

ในการบังคับคดีปกครอง ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่ง มาใช้โดยอนุโลม

หมวด ๓

การบังคับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

ข้อ ๓๘ ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว

การบังคับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่ง มาใช้โดยอนุโลม

หมวด ๔

การบังคับคดียึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา

ข้อ ๓๙ กรณีที่จำเลยเป็นบุคคลธรรมดา เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับแล้วจำเลยไม่ชำระค่าปรับ และไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ หรือทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับจนครบตาม คำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลไม่ชำระค่าปรับ ให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ ตามคำพิพากษา ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๔๐ ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สิน ใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว

ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และศาลยังไม่ได้ออกหมายบังคับคดี ให้พนักงานอัยการสำนักงานคดี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการ ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ โดยระบุขอให้ศาลแจ้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการ

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้สำนักงานคดีส่งสำเนาหมายบังคับคดีพร้อมสำเนาคำพิพากษาและ เอกสารที่จำเป็นแก่การบังคับคดี เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหนังสือรับรอง การจดทะเบียนนิติบุคคลของจำเลยไปยังสำนักงานการบังคับคดีโดยเร็วเพื่อพิจารณาดำเนินการ

กรณีที่สำนักงานการบังคับคดีได้รับสำเนาหมายบังคับคดีนอกเหนือจากวรรคสาม ให้สำนักงาน การบังคับคดีรับไว้พิจารณาดำเนินการ

เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการตามวรรคสามและวรรคสี่แล้ว ให้ปฏิบัติ ตามความในข้อ ๑๑ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๔๑ เมื่อตรวจสอบพบว่าทรัพย์สินของจำเลยที่สามารถยึดมาใช้ค่าปรับได้ ให้ยื่นคำแถลงพร้อม รายละเอียดของทรัพย์สินต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี และขอให้ศาลสั่งยึดทรัพย์สินดังกล่าวใช้ค่าปรับหรือ แจ้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีทำการยึดทรัพย์สินดังกล่าวใช้ค่าปรับ ทั้งนี้ พนักงานอัยการอาจแถลง ต่อศาลเพื่อขอให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศาลร่วมไปดำเนินการเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ รักษาทรัพย์ หรือการบังคับอื่นใด เกี่ยวกับการบังคับคดีด้วยก็ได้

ในกรณีที่หมายบังคับคดีของศาลระบุได้ความว่าให้พนักงานอัยการเป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดี ไปดำเนินการยึดทรัพย์สิน ให้พนักงานอัยการมอบหมายเจ้าหน้าที่บังคับคดีและเจ้าหน้าที่ศาลตามวรรคหนึ่ง (ถ้ามี) ร่วมไปกับเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี นำยึดทรัพย์ รักษาทรัพย์ หรือการบังคับอื่นใด เกี่ยวกับการบังคับคดีตามที่พนักงานอัยการเห็นสมควร

ในการบังคับคดียึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่งมาใช้โดยอนุโลม

นอกจากการดำเนินการตามข้อ ๑๘ แล้ว หากไม่พบทรัพย์สินของจำเลย ให้ยื่นคำแถลงต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเรียกตัวจำเลยหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลจำเลยมาทำการไต่สวนเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย หากจำเลยเป็นบุคคลธรรมดาไม่มีทรัพย์สินที่ยึดใช้ค่าปรับได้ ให้ขอศาลมีคำสั่งกักขังด้วย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสี่แล้ว หากจำเลยเป็นบุคคลธรรมดาไม่ชำระค่าปรับและไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ หรือทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับจนครบตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลไม่ชำระค่าปรับจนครบตามคำพิพากษา ให้ดำเนินการไปจนกว่าจะมีเหตุที่ไม่สามารถยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับได้อีก

หมวด ๕

การบังคับคดีกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลและประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษา

ข้อ ๔๒ เพื่อเป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ในการบังคับคดีที่ศาลออกหมายบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล และกรณีผิดสัญญาประกันการรับสิ่งของไปดูแลรักษา ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่งมาใช้โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จุลสิงห์ วสันตสิงห์
(นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์)
อัยการสูงสุด